

ПРИМЉЕНО: 23 MAR 2026			
Оп. јед.	Број	Прилог	Вредност
02	182/13	/	/

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
20. март 2026. године
Београд

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Одговор на Изјашњење Комисије поводом примедба на Извештај о пријављеном кандидату на конкурс за избор у звање редовног професора за грађанскоправну ужу научну област – предмет Породично право

Поводом Изјашњења Комисије од 20. марта 2026. године, сматрам да је потребно да кратко одговорим на његове кључне наводе, утолико пре што се Комисија у том тексту није суштински суочила са примедбама које сам поднела, већ је тежиште свог одговора преместила са питања испуњености услова за избор на питања сопственог мандата и наводне ненадлежности за вредновање квалитета радова.

Уместо садржинског одговора на моје примедбе, Комисија је значајан део свог Изјашњења посветила мојој личности, мом наводном односу према кандидату и покушају да моје наводе релативизује приписивањем пристрасности.

1. О ДУЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ДА ВРЕДНУЈЕ РАДОВЕ КАНДИДАТА

Основна теза Изјашњења јесте да је у савременом систему квантификације и категоризације научног рада улога комисије за припрему реферата битно сужена, тако да она наводно претежно проверава формалну испуњеност минималних услова, док је стварно вредновање квалитета радова препуштено рецензентима часописа и издавачима. Тај став није прихватљив.

Комисија за припрему реферата не само да може, него је дужна да вреднује радове кандидата. То произлази непосредно из **члана 75 став 8 Закона о високом образовању**,¹ према којем се приликом избора у звање цене резултати образовног, научног и истраживачког рада, ангажовање у развоју наставе и других делатности високошколске установе, резултати педагошког рада, као и резултати постигнути у обезбеђивању научно-наставног подмлатка. Те оцене нису пуко пребројавање категорија и бодова. Оне нужно подразумевају вредновање.

¹ *Службени гласник РС*, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018, 67/2019, 6/2020, 11/2021, 67/2021, 67/2021, 76/2023 и 19/2025: „Приликом избора у звања наставника универзитет и високошколска установа цени следеће елементе: оцену о резултатима образовног, научног, истраживачког односно уметничког рада, оцену о ангажовању у развоју наставе и развоју других делатности високошколске установе, оцену о резултатима педагошког рада, као и оцену резултата постигнутих у обезбеђивању научно-наставног, односно уметничко-наставног подмлатка.“

Комисија, дакле, не служи томе да административно констатује да кандидат има одређени број радова који су негде објављени. Њена је дужност да Изборном већу пружи стручну оцену о томе да ли радови које кандидат подноси, по свом стварном квалитету, самосталности, оригиналности и релевантности за област за коју се бира, оправдавају избор у одговарајуће звање. **Без тога комисија не би била стручно тело, већ пука административна служба за проверу минимума.**

То се јасно види и из саме природе конкурса. Овај конкурс није интерни. Да су се на њему пријавила два кандидата, по логици Изјашњења Комисија не би имала основа да међу њима направи било какву разлику, осим да утврди да ли оба формално испуњавају минимум. **Такав закључак води апсурду.** Ако комисија мора бити у стању да направи стручну разлику међу кандидатима када их има више, онда је очигледно да она мора имати и овлашћење и дужност да радове вреднује садржински, а не само формално.

Због свега тога неприхватљив је навод Комисије да она „није оцењивала радове, а поготово критички оцењивала, јер сматра да јој то није посао”. Управо то јесте био њен посао.

2. О ПОГРЕШНОМ ПОИСТОВЕЋИВАЊУ ИЗБОРНОГ ПОСТУПКА И ПОСТУПКА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПЛАГИЈАТА

Комисија даље тврди да није овлашћена да одлучује о томе да ли је неки рад плагијат и да су зато примедбе које указују на преузимање туђег текста ирелевантне за одлучивање о испуњености услова за избор.

И тај став је погрешан.

Неспорно је да поступак за утврђивање плагијата и поступак избора у звање **нису исти поступци.** Поступак за утврђивање плагијата покреће активно легитимисано лице пред надлежним органом и води се ради утврђивања посебне повреде академског интегритета и одговарајућих последица. Насупрот томе, у поступку избора у звање одлучује се о сасвим другом питању: да ли кандидат који се пријавио на конкурс испуњава услове за избор у одговарајуће звање. Та два поступка имају различит предмет, различиту сврху и различите правне последице. Један није условљен вођењем другог.

Отуда чињеница да није покренут или окончан посебан поступак за утврђивање плагијата не значи да Комисија и Изборно веће не смеју да вреднују оно што је за избор правно релевантно: да ли радови које кандидат прилаже показују потребну самосталност, оригиналност, методолошку утемељеност и стварни научни допринос. Управо то је предмет мојих примедба. **У њима се не тражи да Комисија мериторно прогласи било који рад плагијатом.** У њима се указује да радови, а нарочито монографија на коју се Комисија ослања као на кључни услов, не испуњавају стандард самосталног и оригиналног научног рада у мери потребној за избор у звање редовног професора.

Према томе, Комисија погрешно покушава да избегне суочавање са суштином примедба позивајући се на своју ненадлежност за утврђивање плагијата. Овде није реч о томе да Комисија треба да води други поступак. Реч је о томе да она мора да изврши сопствену законску дужност у овом поступку.

3. О МОНОГРАФИЈИ И ПРОМАШЕНОСТИ ОДГОВОРА КОМИСИЈЕ

У погледу монографије Комисија своју одбрану своди на тезу да монографија „или постоји или не постоји”, па пошто је објављена уз четири позитивне рецензије, питање њеног квалитета наводно није одлучујуће за испуњеност услова.

Примедбама није оспорено да је одређени текст физички објављен. Оспорено је да тај текст по свом садржају, начину излагања, степену самосталности и оригиналности, као и по стварном научном доприносу, може да се узме као испуњење услова научне монографије из области за коју се кандидат бира.

Комисија на то није одговорила. Она изричито каже да је одлучила да „не улази детаљно у анализу свих садржинских замерки”, јер сматра да је та врста расправе ирелевантна за одлучивање о томе да ли кандидат испуњава услов објављене монографије. Управо у томе је суштина проблема. **Садржинске замерке нису ирелевантне; оне су овде одлучујуће.**

Ако је штиво на основу којег кандидат треба да се бира у више звање претежно састављено од туђих пасуса, необрађених навода, судских одлука, законских одредаба, општих места и дескриптивних делова без самосталне обраде, онда се не поставља само питање његовог квалитета, већ је неопходно утврдити да ли се то штиво уопште може квалификовати као монографија, која је релевантна за избор у највише наставно-научно звање.

Комисија на то није дала садржински одговор, већ је одговорила формално: дело је објављено, дакле, услов је испуњен. То није довољно.

4. О НАВОДУ ДА СУ ПРИМЕДБЕ САМО „ПОЛЕМИКА О КВАЛИТЕТУ”

Комисија настоји да умањи значај примедби тврдећи да оне евентуално могу изазвати полемику о квалитету рада кандидата или довести до неких других поступака, али да не могу довести у питање чињеницу да је кандидат испунио услове за избор.

Ни тај став није одржив.

Питање квалитета, самосталности, оригиналности и релевантности радова није споредна „полемика”, него само језгро оцене испуњености услова за избор.

Приликом избора у звање редовног професора не одлучује се о томе да ли кандидат формално има одређени број библиографских јединица. Одлучује се о томе да ли његова пријављена дела, посматрана као целина и у својој стварној вредности, оправдавају избор у највише универзитетско звање.

Ако се озбиљно и аргументовано оспори самосталност и оригиналност монографије и других радова, онда се тиме нужно оспорава и закључак да су услови за избор испуњени. Комисија не може просто да раздвоји та два питања и да каже да се примедбе тичу „квалитета”, али не и „испуњености услова”, јер се у овом поступку управо квалитет и вредност поднетих радова оцењују као део испуњености услова (видети изнова члан 75 став 8 Закона о високом образовању).

5. О РАДОВИМА КОЈИ СУ ВЕЋ РАНИЈЕ ОБЈАВЉЕНИ И ВЕЋ ВРЕДНОВАНИ

Изјашњење такође не даје задовољавајући одговор на примедбу да су поједини радови које је Комисија узела у обзир већ раније објављени и већ вредновани, односно бодовани, па се сада исти резултати практично поново узимају у обзир.

То је озбиљно питање, не техничка ситница.

Ако су **исти радови односно исти садржаји већ раније служили за испуњење услова у претходном избору**, онда се мора прецизно показати шта је у овом изборном периоду ново, шта се сада вреднује први пут и по ком основу. У противном, **иста научна продукција бива фактички урачуната два пута**.

Комисија то питање није рашчистила. Није показала да је сваки рад који сада узима у обзир заиста подобан да буде поново вреднован, нити је одговорила на приговоре који се односе на већ објављене и већ бодоване садржаје.

Посебно у поступку избора у трајно универзитетско звање не може се прећи преко питања да ли кандидат заиста показује нови и додатни научни допринос у периоду од претходног избора, или се исти садржаји појављују у различитим публикацијама и тако вишеструко користе за испуњење услова.

6. О НЕОСНОВАНОМ ПРЕБАЦИВАЊУ РАСПРАВЕ НА НАВОДНУ ПРИСТРАСНОСТ ПОДНОСИОЦА ПРИМЕДАБА

Уместо да садржински одговори на наводе из примедби, **Комисија у више наврата покушава да их дисквалификује као израз изузетне критичности, па чак и отворене пристрасности против кандидата**.

Такав приступ није примерен и не доприноси разјашњењу ствари.

Питање пред Изборним већем није какав је лични однос подносиоца примедби према кандидату, нити да ли је подносилац примедби у ранијим поступцима био мање или више критичан. Питање је да ли су наводи из примедби тачни и да ли су правно релевантни за овај избор. **На то се одговара аргументима, а не импутирањем мотива**.

Ни чињеница да је у ранијем поступку кандидат био изабран у ниже звање не може бити аргумент против садашњих примедби. Сваки избор је посебан поступак. У сваком поступку се посебно оцењује да ли кандидат у том тренутку и на основу радова које сада подноси испуњава услове за конкретно звање. **Ранији избор не ствара никакво право на наредни избор, нити ослобађа Комисију и Веће обавезе да сада самостално и савесно оцене испуњеност услова.**

7. О „ОПШТИМ МЕСТИМА” И НАВОДНОЈ ТРИВИЈАЛНОСТИ ПРЕУЗЕТИХ ДЕЛОВА

Комисија у свом одговору на поједине **примере из синоптичког приказа** прибегава тврдњи да су посредни „општа места”, „тривијалне констатације” или „основни упоредноправни прегледи”, па стога наводно не може бити речи о проблематичном преузимању.

Ни тај одговор није уверљив.

Чак и када је реч о општим местима, од аутора научне монографије и радова који се подnose за избор у звање редовног професора очекује се **елементарна ауторска самосталност, уредно навођење извора, јасно разликовање туђег од сопственог, као и научна обрада која превазилази преписивање или блиску репродукцију.**

Позивање на то да су одређени искази „општа места” **не ослобађа аутора обавезе савесног и коректног научног рада и императива да свој текст поткрепи навођењем коришћених извора, нити ослобађа Комисију дужности да оцени да ли такво писање и научна апаратура задовољавају стандарде потребне за избор.**

8. О ИНСТИТУЦИОНАЛНОЈ ПОРУЦИ КОЈУ ОВАКАВ ИЗБОР ШАЉЕ

Овај случај нема значај само за конкретног кандидата и конкретан конкурс, него и **шири институционални значај.** Правни факултет овде не одлучује само о једном избору, већ и о томе **какву ће академску културу штитити.**

Ако би се озбиљне и аргументоване примедбе на несамосталност радова, некоректно коришћење туђих текстова и вишеструко коришћење истих научних резултата као основа за напредовање **оставиле без стварног одговора,** тиме би се послала порука да се туђи текстови могу користити без последица и да се један исти научни резултат може више пута користити као основ за напредовање. То би била погрешна и опасна порука за свакога ко тек улази у академску заједницу.

Посебно треба имати у виду да се међу ауторима чији се радови у примедбама помињу налазе и чланови Наставно-научног већа који ће присуствовати расправи о овом избору, али неће учествовати у одлучивању зато што су у нижем звању од кандидата – премда би кандидат, ако буде изабран, у будућности могао учествовати у њиховим напредовањима.

9. О ПОЗИВАЊУ КОМИСИЈЕ НА РАНИЈЕ РЕЦЕНЗИЈЕ И О СТРУЧНОМ ОКВИРУ ИЗЈАШЊЕЊА

Посебно треба указати и на следеће.

Комисија у свом Изјашњењу каже да су радови кандидата већ рецензирани и да је то разлог да се њихов квалитет сада не преиспитује. Међутим, **два члана саме Комисије уједно су била и рецензенти оспорене монографије**. Зато се позивање Комисије на постојање ранијих рецензија у овом случају не може сматрати независним одговором на моје примедбе, већ само показује да чланови Комисије свој садашњи став поткрепљују сопственим ранијим ставом.

Осим тога, колико је познато, **два члана Комисије немају објављене радове из породичног права**. То само по себи не значи да нису могли бити именовани у Комисију. Али управо зато није било места да се примедбе које се односе на квалитет радова из породичног права одбију без стварног улажења у њихову садржину. Напротив, у таквој ситуацији очекивала се већа пажња и већа спремност да се на примедбе одговори прецизно, конкретно и садржински.

10. ЗАКЉУЧАК

Из свих наведених разлога остајем у целости при својим примедбама.

Изјашњење Комисије **није показало да су оне неосноване**.

Изјашњење је, напротив, потврдило да **Комисија полази од погрешног схватања сопственог мандата**, да одбија да садржински вреднује радове кандидата, да погрешно меша питање посебног поступка за утврђивање плагијата са питањем оцене испуњености услова за избор, да није разјаснила питање поновног узимања у обзир радова који су већ вредновани, као и да на озбиљне и конкретне наводе одговара формалним и полемичким, а не стручним и аналитичким разлозима.

У Београду,
20. марта 2026. године

Др Марија Драшкић
Редовна професорка Правног факултета
Универзитета у Београду (у пензији)